

KUN TAIDE VOI HYVIN, SUOMI VOI HYVIN

Suomen Taiteilijaseuran
hallitusohjelmatavoitteet
2019–2023

Suomen Taiteilijaseura ry – Konstnärsgillet i Finland

Suomen Taiteilijaseura on vuonna 1864 perustettu kuvataiteen vaikuttaja- ja asiantuntijajärjestö, joka edustaa 3 000 ammattitaiteilijaa. Seura edistää kuvataiteilijoiden asemaa ja työskentely-edellytyksiä sekä vahvistaa kuvataiteen merkitystä ja näkyvyyttä yhteiskunnassa.

Suomen Taiteilijaseuraan kuuluu kuusi jäsenjärjestöä:

Muu ry

Suomen Kuvanveistäjäliitto

Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto

Suomen Taidegraafikot

Taidemaalari liitto

Valokuvataiteilijoiden liitto

Suomen Taiteilijaseura
Iso Roobertinkatu 3–5 A 22
00120 Helsinki
aaf@artists.fi
www.artists.fi

SUOMEN TAITEILIJASEURAN HALLITUSOHJELMATAVOITTEET 2019–2023

- 1.** Nostetaan kuvataiteen rahoitus muiden taiteenalojen tasolle
- 2.** Taiteen ja kulttuurin rahoitus nostettava pysyvästi vähintään yhteen prosenttiin valtion budjetista
- 3.** Valtion taiteilija-apurahojen tasoa nostettava ja lukumäärää lisättävä
- 4.** Lisätään valtion taiteilijaeläkkeiden määrää
- 5.** Vakiinnutetaan näyttelypalkkiojärjestelmä
- 6.** Vahvistetaan taiteen prosenttiperiaatetta
- 7.** Kehitetään taiteilijoiden toimeentuloapalettia
- 8.** Kuvataiteen välittäjäportaan kehittäminen

Kuvataiteilija ansaitsee korvauksen työstään

Suomalaisissa museoissa, gallerioissa ja kuvataide-tapahtumissa käy vuosittain noin 4,6 miljoonaa ihmistä.¹ Se on valtava määrä ihmisiä. Se on jopa enemmän kuin teatterin, tanssin ja sirkuksen kävijämäärät yhteensä², joten hyvällä syyllä voi todeta, että suomalaiset ovat kuvataidekansaa.

Kuvataide on osa suomalaista arkea, identiteettiä ja hyvinvointia. Kuvataide tuottaa elämyksiä ja synnyttää uutta ajattelua, josta koko yhteiskunta pystyy ammentamaan. Korkealaatuinen, monipuolinen ja alueellisesti saavutettava taidetarjonta on kaikkien kansalaisoikeus.

Taiteen läsnäolo on elintärkeää – suoranainen välttämättömyys – menestyvässä ja hyvinvoivassa valtiossa. Taiteilijat dokumentoivat ja tulkitsevat ympäröivää yhteiskuntaa, ennakoivat tulevaa ja kyseenalaistavat vallitsevia ajattelutapoja. Taide on yhteinen keinomme pohtia, miten haluamme elää ja mitä varten. Taide on myös erityinen nautinnon muoto, ja tapa luoda ja harjoitella uusia nautinnollisen kokemuksen tapoja. Taide voi tehdä meistä entistä herkempiä ja myötätuntoisempia.

Taide on myös merkittävää elinkeinotoimintaa. Kuvataidealalla työskentelee yli 3 000 ammattitaiteilijaa, minkä lisäksi ala työllistää tuhansia muita esimerkiksi museoissa ja gallerioissa. Virkeä kuvataide-elämä on myös tärkeä imago- ja matkailuvaltti. Taiteeseen kannattaa panostaa, koska se on varma sijoitus aineettomaan, yhteiseen hyvään, mutta kulttuuriin satsaaminen kohentaa myös kansantaloutta ja kilpailukykyä.

Taidetta ja muita kulttuurisisältöjä ei kuitenkaan synny ilmaiseksi, eikä ilman luovan työn tekijöitä ja heille turvattua toimeentuloa. Ilman kuvataiteilijan työtä taidemuseossa ei avaudu näyttelyä, työmatkan varrella ei törmää julkiseen taideteokseen eikä galleriasta pysty ostamaan teosta kodin seinälle.

Kuvataiteilijat, kuten kaikki työntekijät, tarvitsevat riittävät tukirakenteet ja asianmukaisen korvauksen työstään menestyäkseen taiteellisessa toiminnassaan ja voidakseen hyvin. Kuvataide on suosittua ja taiteen ystävät ovat tottuneet siihen, että kuvataidetta pääsee nauttimaan maksutta tai pikkurahalla. Kuvataidekentän rakenteet ja riittämätön rahoitus johtavat kuitenkin siihen, ettei suosittukaan taiteilija välttämättä saa kuin nimellisen korvauksen työstään. **Alan rakenteita on siis muutettava, ja kuvataiteen rahoitus nostettava muiden taiteenalojen tasolle.**

- 1 Frame Contemporary Art Finland: Kuvataiteen tilastot 2017.
- 2 Teatterin tiedotuskeskus: Teatteritilastot 2017.

Nostetaan kuvataiteen rahoitus muiden taiteenalojen tasolle

Suomessa kuvataide on taiteenaloista heikoimmin rahoitettu. Kun kuvataiteen julkiset määrärahat jaetaan kuvataiteilijoiden määrällä, nähdään että kuvataidesektorilla rahaa on taiteilijaa kohden keskimäärin selvästi vähemmän kuin muissa taiteissa. Sama tulos tulee, kun kuvataidemäärärahat jaetaan kuvataiteen yleisömäärillä. Toisin sanoen, kuvataiteen kävijämäärät ovat suuremmat kuin vaikkapa teatterin, tanssin ja sirkuksen yhteenlaskettu kävijämäärä, mutta siitä huolimatta kuvataide saa paljon pienemmän sivun taiteen määrärahoista. Tilanne on epäoikeudenmukainen, eikä sitä voi kuitata sanomalla, että ”jotkut taidemuodot nyt vain ovat tuotantokustannuksiltaan tyyriimpiä kuin toiset”. Siksi Suomen Taiteilijaseura vaatii, että kuvataiteen rahoitus nostetaan viimein ylös kuopasta ja muiden taiteenalojen tasolle.

Visuaaliset taiteet tarvitsevat alan rahoitusaseman turvaavan lain.

Toisin kuin esittäville taiteille, visuaalisilla taiteilla ei ole valtionosuusjärjestelmää, jossa sekä valtio että kunnat osallistuvat yhdessä toiminnan rahoittamiseen. Rakenteellinen vinouma kuvataiteen rahoituksessa ei korjaannu pelkällä lisärahoituksella, vaan visuaaliset taiteet tarvitsevat alan rahoitusaseman turvaavan lain. Laki mahdollistaisi alan organisaatioiden, välittäjäjärakenteiden ja vapaiden ryhmien toiminnan jatkuvuuden sekä uudistumisen valtakunnallisesti. Samalla laki parantaisi vapaiden taiteilijoiden toimeentuloa ja toimintaedellytyksiä, taiteen saavutettavuutta ja alueiden vetovoimaa. Pitkällä tähtäimellä laki mahdollistaa visuaalisille taiteille yhdenvertaisemman rahoitusaseman muiden taiteenalojen kanssa. **Lain valmistelun rinnalla kuvataiteen rahoitusongelmia on ryhdyttävä ratkomaan tehokkain toimenpitein jo nyt.**

Taiteen ja kulttuurin rahoitus nostettava pysyvästi vähintään yhteen prosenttiin valtion budjetista

Luovat alat kasvavat Suomessa kovaa vauhtia: niiden osuus BKT:sta on 3,6 %³ ja suomalaisista jo 3,5 % työskentelee luovilla aloilla.⁴ Luovat alat ovat jo nyt tärkeämpi osa kansantaloutta kuin monet perinteiset teollisuuden ja alkutuotannon alat.

Taiteeseen kannattaa panostaa, sillä se on rajaton ja yleensä hyvin ekologinen resurssi, jonka kasvupotentiaali on huima ja jalostusaste korkea.

Taiteen ja kulttuurin osuutta valtion budjetista on syytä nostaa myös hyvinvointivaikutusten vuoksi. Pelkkä bruttokansantuotteen kasvu ei lisää ihmisten onnellisuutta tai edes poista onnen esteitä. Tarvitaan myös sellaista sisältöä, pohdiskelua ja mielekkyyden kokemuksia, joita taide pystyy tuottamaan.

Tärkeää on myös purkaa kytkös taiteen rahoituksen ja rahapelitoiminnan väliltä. Rahapelitoiminnan voittovarojen osuus taiteen ja kulttuurin rahoituksesta on pitkään kasvanut ja muodostaa siitä jo yli puolet. Kehitys pitää kääntää päinvastaiseen suuntaan, sillä taide on tärkeä perusoikeus ja yhteiskunnan tukipylväs, jonka rahoitus ei saa olla rahapelitoiminnan voittojen varassa.

³ Luova talous ja aineettoman arvon luominen kasvun kärjiksi. Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina -työryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:18.

⁴ Työvoimatutkimus 2017, Tilastokeskus.

VALTION BUDJETTI

Taiteen ja kulttuurin osuus valtion budjetista on tällä hetkellä noin 0,8 %.⁵ Osuus on syytä nostaa vähintään yhteen prosenttiin, jotta kasvava ja alati enemmän ihmisiä työllistävä toimiala pystyy kehittymään. Korotus vaatisi noin 100 miljoonan euron vuotuisen lisäinvestoinnin.

0,8 %

⁵ Vuonna 2018 noin 460 miljoonaa euroa.

Valtion taiteilija- apurahojen tasoa nostettava ja määrää lisättävä

Taiteilija luo sisällöt, joista yleisö pääsee nauttimaan esimerkiksi museoissa ja gallerioissa. Joillakin aloilla, kuten kuvataiteessa ja kirjallisuudessa, suurin osa tästä työstä tehdään yksin ja ilman työsuhteen tai yrityksen suomaan turvaa. Keskittyminen luovaan työhön on mahdollista vain riittävillä resursseilla. Siksi valtion ja säätiöiden myöntämät taiteilija-apurahat ovat ratkaisevan tärkeä taiteen rahoituksen muoto.

Valtion taiteilija-apurahojen taso, noin 1 700 euroa kuukaudessa, on jäänyt selvästi jälkeen yhteiskunnan muusta tulotasosta. Kun järjestelmä lanseerattiin vuonna 1968, taiteilija-apuraha nosti apurahansaajan keskituloisten suomalaisten joukkoon ja ylikin – ainakin vuodeksi tai muutamaksi. Nyt apuraha on niin pieni, että se ei useinkaan nosta taiteilijaa edes köyhyysrajan yli.⁶ Tällä hetkellä peräti joka kolmas suomalainen kuvataiteilija elää ja työskentelee köyhyysrajan alapuolella.⁷

Myös apurahojen määrä on riittämätön, sillä Suomessa valtion taiteilija-apurahan saa vain joka yhdeksäs hakija. Kuvataide on vielä ahtaammalla kuin muut taiteet: **kuvataiteessa vain joka kahdestoista hakija eli noin kahdeksan prosenttia hakijoista saa valtion taiteilija-apurahan.**

Tällä hetkellä valtio käyttää taiteilija-apurahoihin ainoastaan 10,5 miljoonaa euroa vuodessa. Se on valtion kulttuurimäärärahoista vain 2,3 prosenttia, mutta taiteilijoille taiteen rahoittamisen tavoista ehkä kaikkein kustannustehokkain ja tärkein. Kun taiteen määrärahoja lisätään, lisäys kannattaa siksi kohdentaa juuri taiteilija-apurahoihin.

6 Kun taiteilija-apurahasta (1 709 €/kk) vähennetään pakollinen eläke- ja tapaturmavakuutus, käteen jää 1 479 €/kk. Se on vain 279 € yli virallisen köyhyysrajan (noin 1 200 €/kk, 2016). Jos taiteilija joutuu käyttämään apuraha elämisen lisäksi työskentelykuluihin, jäävät hänen todelliset nettotulonsa helposti köyhyysrajan alapuolelle. Tulonjakotilasto 2016, Tilastokeskus.

7 Kaija Rensujeff: Taiteilijan asema (Taiteen edistämiskeskus, 2014). Rensujeffin tutkimuksen mukaan kuvataiteilijat ovat keskimäärin vielä pienituloisempia kuin muiden taiteenalojen ammattilaiset.

8 Vuonna 2019 näyttöapurahan suuruus nousee 10 400 euroon, mutta koska kokonaisuutena määräraha pysyy samana, apurahan saa harvempi kuvataiteilija kuin ennen.

EHDOTAMME, ETTÄ

- 1 Valtion taiteilija-apuraha nostetaan vähintään 2 400 euroon kuukaudessa + MYEL vakuutus (n. 14 %), ja apuraha sidotaan valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaisiin yleiskorotuksiin.
- 2 Vuosittain jaettavien taiteilija-apurahojen määrää lisätään sadalla apurahavuodella.
- 3 Kuvataiteilijoille jaettavien näyttöapurahojen määrä kaksinkertaistetaan nostamalla vuosittain jaettava summa 1 920 000 euroon.
- 4 Taiteilija-apurahajärjestelmän rinnalla kokeillaan taiteilijapalkkajärjestelmää.

> Kannatamme taiteilijapalkkakokeilua, jos:

- 4.1 Kokeilu ei vähennä vuosittain jaettavien apurahavuosien määrää.
- 4.2 Veronalaisen taiteilijapalkan tasoksi otetaan vähintään läänintaiteilijan palkkataso (n. 2 700 €/kk).
- 4.3 Taiteilijapalkalla työskentelevälle taiteilijalle taataan yhtä suuri taiteellinen vapaus kuin apurahalla työskentelevälle.

Taiteilija-apurahojen ohella kuvataiteen näyttöapurahoilla on merkittävä rooli kuvataiteen rahoituksessa. Ne on tarkoitettu ammattikuvataiteilijoille, joiden teoksia esitellään julkisesti. 8 000 euron arvoinen apuraha on myönnetty vuosittain 120 taiteilijalle.⁸ Vuodesta 1997 lähtien jaettujen näyttöapurahojen kokonaissumma on pysynyt alusta asti lähes samana (vuonna 2018 960 000 euroa).

Lisätään valtion taiteilijaeläkkeiden määrää

Suurelle osalle taiteilijoista ei kerry työuran aikana juuri lainkaan eläkettä, vaikka he työskentelisivät miten ahkerasti ja olisivat esillä arvostetuimmilla taiteen foorumeilla. Tämä johtuu siitä, että niin monet heistä työskentelevät jossain palkkatyön ja yrittäjyyden välimaastossa freelancereina tai silpputyöläisinä. Siksi valtion myöntämä ylimääräinen taiteilijaeläke on tärkeä ja tavoiteltu perusturvan muoto varsinkin monille kuvataiteilijoille. Vuonna 2017 kuitenkin vain alle 12 prosenttia kaikista hakijoista sai taiteilijaeläkkeen.

Viime vuosina taiteilijaeläkkeitä on myönnetty kuutisenkymmentä per vuosi. Ehdotamme, että määrää lisätään sadalla kappaleella.

5 Vakiinnutetaan näyttelypalkkiojärjestelmä

Taidenäyttelyn pitäminen on kuvataiteilijan työn ydin. **Ilman taiteilijan teoksia taidemuseossa on esillä vain tyhjiä seiniä. On siis oikein ja kohtuullista, että taiteilija saa korvauksen näyttelyn pitämisestä.**

Taidemuseot ovat kuvataiteen keskeinen levityskanava. Valitettavasti taiteilija saa usein mitättömän korvauksen teostensa esittämisestä museossa – tai ei korvausta lainkaan. Toki museot myös ostavat taideteoksia kokoelmiinsa, mutta tilastollisesti se on poikkeus: suurin osa museoiden esittämistä elävien taiteilijoiden teoksista on museossa vain lainassa taiteilijalta. Lisäksi yhä suurempi osa kuvataideteoksista on väliaikaisia rakennelmia, esityksiä tai osallistavia tapahtumia, joita ei edes voi ostaa kokoelmiin.

Useimmat taidemuseot maksavat taiteilijalle tekijänoikeuslain edellyttämän näyttelykorvauksen taideteoksen julkisesta näyttämisestä.⁹ Korvaus jää kuitenkin usein pieneksi eikä sisällä palkkiota tai palkkaa itse näyttelyn toteuttamisesta. Siksi olisi tärkeää, että näyttelykorvauksen lisäksi taiteilijalle maksettaisiin näyttelypalkkio eli

⁹ kuvasto.fi/
nayttelykorvaus

Kokeilun tulokset ovat niin hyvät, että näyttelypalkkiosta kannattaa tehdä pysyvä käytäntö.

NÄYTTELYPALKKIOJÄRJESTELMÄN VAKIINNUTTAMINEN TARKOITTAISI SEURAAVAA

- 1 Valtio patistaa taidemuseot maksamaan näyttelypalkkion aina kun näyttelyssä on mukana elävien taiteilijoiden teoksia. Museoiden valtionrahoituksen saamisen ehtoihin lisätään velvoite maksaa taiteilijalle sekä näyttelypalkkio että tekijänoikeusperustainen näyttelykorvaus.
- 2 Valtio kasvattaa museoiden toimintamäärärahoja niin, että museot pystyvät maksamaan näyttelypalkkiot ja näyttelykorvaukset joutumatta supistamaan toimintaansa.
- 3 Näyttelypalkkion suuruus määräytyy suunnilleen seuraavasti: Taidemuseossa pidettävään ryhmänäyttelyyn osallistuminen vastaa noin yhden viikon työpanosta ja yksityisnäyttelyn pitäminen vähintään yhden kuukauden työpanosta.
- 4 Museoiden täytyy maksaa sekä näyttelypalkkio että näyttelykorvaus – yhdellä ei voi korvata toista.
- 5 Suomen Taiteilijaseuran laskelmien mukaan näyttelypalkkiojärjestelmän vakiinnuttaminen maksaisi maltillisimmassa muodossaan vain noin miljoona euroa vuodessa.

Lue lisää: nayttelypalkkio.fi

korvaus näyttelyn järjestämiseen liittyvistä työtehtävistä. Tältä osin kuvataiteilijoiden työ taidemuseoissa on rinnastettavissa esittävien taiteen ammattilaisten työhön orkestereissa ja teattereissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö aloitti vuonna 2017 näyttelypalkkiokokeilun. Museot saivat hakea lisämäärärahaa pystyäkseen maksamaan taiteilijalle siitä työstä, jonka hän tekee museossa pitämänsä näyttelyä varten. Kokeilun tulokset ovat niin hyvät, että näyttelypalkkiosta kannattaa tehdä pysyvä käytäntö.

Vahvistetaan taiteen prosenttiperiaatetta

Prosenttiperiaate tarkoittaa, että osa rakennushankkeen määrärahoista käytetään taiteeseen.

Se on hieno ja toimivaksi todettu tapa tuoda taideteoksia julkisiin tiloihin ja ihmisten arjen keskelle. Lisääntyvät toimeksiannot luovat myös työtilaisuuksia ja sitä kautta toimeentuloa taiteilijoille. Prosenttiperiaate on tuottanut erinomaisia tuloksia monissa rakennus- ja korjaushankkeissa, ja sen käyttöä kannattaakin edelleen vahvistaa. Jatkossa prosenttiperiaatetta tulisi soveltaa rakennushankkeiden lisäksi myös muissa yhteyksissä.

KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEIKSI EHDOTAMME

- 1 Otetaan prosenttiperiaate käyttöön myös valtion rakennus- ja korjaushankkeissa.
- 2 Luodaan kunnille ja yksityisille rakennuttajille tukipalvelut prosenttiperiaatteen ja muiden julkisen taiteen hankinta- ja rahoitusmallien käyttöön.
- 3 Laajennetaan prosenttiperiaatetta myös esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen puolelle. Taiteilijalla on paljon annettavaa missä tahansa organisaatiossa ja kontekstissa, kunhan hänen erityisosaamistaan ja taiteellista vapauttaan kunnioitetaan.

7

Kehitetään taiteilijoiden toimeentulopalettia

Työ ja työsuhteiden laatu on kokenut yhteiskunnassamme suuren muutoksen. Pätkätyöläisten, freelancereiden ja prekaarin työvoiman määrä kasvaa vauhdilla. Myös taiteilijat kuuluvat useimmiten tähän silpputyöläisten joukkoon. **Taiteilija saa yleensä toimeentulonsa monesta eri lähteestä: taideteosten myynnistä, keikkapalkkioista, apurahoista, tekijänoikeustulosta, palkkatulosta tai yrittäjänä saadusta tulosta.**

Monet taiteilijat rahoittavat taiteellista työtään tekemällä muitakin töitä, esimerkiksi taidealan opetustöitä tai jonkin aivan toisen alan töitä. Taidetta tehdään ja ammattitaitoa ylläpidetään usein myös sosiaali- tai työttömyysturvan varassa, sillä taiteelliselle työlle on ominaista kokonaisvaltaisuus: kirjailija kirjoittaa, taidemaalari maalaa ja tanssija tanssii silloinkin, kun siitä ei saa tuloja.

Kaikki nämä tulonlähteet yhdessä muodostavat taiteilijan monimuotoisen toimeentulopaletin. Sitä on syytä kehittää myös valtion voimin, tosiasiat tunnustaen ja taiteellisen työn erityispiirteitä vaalien.

Kehittämistarvetta on, koska taiteessa menekki ja menestys eivät automaattisesti tuota kohtuullista toimeentuloa. Köyhiä ovat monet sellaisetkin taiteilijat, joilla on paljon yleisöä ja arvostusta. Lisäksi taiteilijoiden toimeentulopaletti ei ole tasapainoinen: joistakin taiteellisen työn muodoista maksetaan hyvin, toisista taas annetaan vain nimellinen korvaus tai ei korvausta lainkaan.

10 Työskentelyapurahoista kuvataiteilijat maksavat Maatalousyrittäjien eläkevakuutusta (MYEL) ja muusta työtulostaan Yrittäjien eläkevakuutusta (YEL).

KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEIKSI EHDOTAMME

- 1 Helpotetaan taiteilijoiden liikkumista työsuhteen ja yrittäjyyden välillä sekä taiteellista työtä, joka ei sovi perinteisen palkkatyön ja yrittäjyyden muotteihin.
- 2 Vapaiden taiteilijoiden ei-työsuhteinen eläketurva siirretään kokonaisuudessaan maatalousyrittäjien eläkelain piiriin ja vakuutetaan Melassa. Tällä hetkellä kuvataiteilijat joutuvat maksamaan eläkevakuutusta kahdessa eri järjestelmässä¹⁰. Käytäntö on sekava ja samaan työpanokseen kohdistuu joissain tapauksissa kaksinkertainen vakuutusmaksu. Lisäksi nykyinen järjestelmä kerryttää huonosti eläkettä suhteessa vakuutusmaksujen suuruuteen.
- 3 Sosiaali- ja työttömyysturvajärjestelmää on kehitettävä, jotta laki ja oikeudenmukaisuus toteutuvat myös taiteilijoiden kohdalla. Taiteilijat jäävät usein vaille sosiaali- ja työttömyysturvaa, koska lainsäädäntö tunnetaan huonosti ja sitä sovelletaan mielivaltaisesti. Vastikään käyttöön otettu ns. aktiivimalli ei aktivoi, vaan päinvastoin kurittaa itsensätyöllistäjiä ja hankaloittaa taiteilijoiden työskentelyä. Lain tulkintaa on muutettava niin, että taiteilijalle sallitaan näyttelytoiminta myös työttömyysaikana: se ylläpitää ammattitaitoa, edistää työllistymistä eikä estä työnhakua tai muun työn, kuten tilaustyön tai opetustyön, vastaanottamista.
- 4 Tekijänoikeuskorvausjärjestelmän kehittäminen. Taiteilijoiden on saatava vahvempi neuvotteluasema omista tekijänoikeuksistaan. Tekijänoikeusjärjestöjen asemaa pitää vahvistaa, jotta taiteilijat eivät jää alakynteen neuvotellessaan suurten laitosten tai suuryhtiöiden kanssa. Valtio ei saa teeskennellä olevansa tässä tilanteessa pelkkä erotuomari, vaan sen on otettava aktiivisempi rooli: kehitettävä lainsäädäntöä ja vallitsevia käytäntöjä niin, että taiteilijoiden tekijänoikeudet turvataan ja heidän ansaintamahdollisuutensa paranevat.

Kuvataiteen välittäjäportaan kehittäminen

Kuvataiteella on valtavasti yleisöä, mutta taiteilijoiden on silti vaikeaa saada asianmukaista korvausta taiteellista työstään.

Yksi tehokkaimpia tapoja parantaa tilannetta on kehittää kuvataiteen välittäjäporrasta Suomessa.

Välittäjäportaan muodostavat galleriat, museot, kuraattorit, taidekoordinaattorit, taidelainaamot ja verkkokaupat. Niitä ja niiden toimintatapoja täytyy kehittää, jotta kuvataiteen haitallinen ilmaisjakelu vähenee, taiteilijoiden teosmyynti- ja tekijänoikeustulot kasvavat ja suomalaisen taiteen reitti kansainvälisille markkinoille helpottuu.

EHDOTAMME, ETTÄ VÄLITTÄJÄPORRASTA KEHITETÄÄN SEURAAVIN TOIMENPITEIN

- 1 Näyttelypalkkiojärjestelmä vakiinnutetaan sitovaksi osaksi museonäyttelyiden sopimus- ja korvauskäytäntöjä. Taidenäyttelyiden pitäminen taidemuseoissa on kuvataiteilijan työn keskeinen osa, josta kuuluu saada kunnollinen rahallinen korvaus eikä vain lämmintä kättä.
- 2 Suurin osa taidenäyttelyistä pidetään gallerioissa, joihin on ilmainen sisäänkäynti. Galleriakenttää on kehitettävä niin, että taiteilijat saisivat näyttelytoiminnasta nykyistä useammin tuloja, sen sijaan että joutuvat maksamaan ilmaisjakelun kustannukset. Yhtäältä on kehitettävä gallerioiden kaupallista osaamista ja tuettava niiden myyntiin ja kansainväliseen taidevientiin tähtäviä pyrkimyksiä. Toisaalta täytyy tunnustaa, että monet galleriat ovat luonteeltaan lähempänä kirjastoa kuin myymälää: niiden arvo on siinä, että ne tuovat kuvataidetta ihmisten ulottuville myös sellaisissa paikoissa ja konteksteissa, joissa kaupalliseen kannattavuuteen on vaikea yltää. Usein epäkaupalliset galleriat keskittyvät esittämään kokeellista, uutta ja yhteiskuntakriittistä taidetta, jolle kaupallisissa gallerioissa on niukemmin tilaa. Kumpaakin galleriatyyppiä ja näyttelytoiminnan ulottuvuutta pitää kehittää.
- 3 Taidelainaamotoiminnan kehittäminen. Taidelainaamot vuokraavat ja myyvät taidetta yksityishenkilöille ja yrityksille. Lainaamotoiminta auttaa sekä yleisöä löytämään ja hankkimaan taideteoksia että kuvataiteilijaa saamaan työstään lisätuloja. Samalla se merkittävästi alentaa kuvataiteen ostokynnystä. Uusia tulomuotoja tarvitaan, koska nykyisellään näyttelytoiminta on taiteilijan kannalta lähinnä taiteen ilmaisjakelua ja teosmyyntiä harvinaista.

**Vahva
kuvataide
– hyvinvoiva
kuvataiteilija**

SUOMEN
TAITEILIIJA
SEURA

